

det skal ske imod Befolkningens Protest. Selv om man imidlertid vilde sætte sig derudover, bliver det dog kun ganske faa Embeder, man kunde lægge sammen; og det vil ikke virke synderligt i Retning af at tilvejebringe Midler til en Lønningsforbedring.

Hvad Præstemangelen angaar, tror jeg ikke saa meget, den skyldes de lave Lønninger som andre Grunde. Jeg har jo tidligere været Kirkeminister. Jeg var fra 1901 Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet, og da maatte jeg næsten hver Torsdag staa og forklare unge Kandidater, ja, endda Kandidater, som havde 7—8—9—10 Aars Eksamensalder bag sig, at de maatte have Taalmodighed, de kunde ikke vente at faa Befordring endnu, thi der var saa mange Kandidater, som søgte Embeder. Vi havde for mange den Gang. Nu er Forholdet ganske vist forandret til det modsatte, men det er altid saadan med Kandidatuddannelsen, at den gaar op og ned. Nu for Tiden er vi i en Bølgedal, og det er meget rimeligt, at den vil efterfølges af en Stigning. Naar Bølgedalen er blevet saa dyb, som den er, skyldes det ikke alene de økonomiske Forhold, men ogsaa den Omstændighed, at vi har maattet sende mange Præster, en 50 Præster, ned til Sønderjylland. Det skal jo nok mærkes paa Bestanden heroppe. Det er det omvendte af, hvad vi oplevede efter Krigen 1864, navnlig efter 1866, da vi fik saa mange sønderjydske Præster herop, at mange af vore teologiske Kandidater maatte gaa flere Aar, inden de overhovedet kunde blive ansat. Den Slags Ting ordner sig som Regel, og jeg tror ikke paa, at Tilgangen til Præstestudiet alene skulde være afhængig af, hvilke Lønningsmidler der er til Raadighed, og hvilke Udsigter der er til at faa et godt Embede. Saa langt tror jeg dog ikke, vi er kommet endnu.

Jeg maa derfor fraraade det ærede Medlem, som ønskede at stille Forslag om en Lønningsforhøjelse, at stille et saadant Forslag, thi jeg synes ikke, det paa nærværende Tidspunkt er velbegrundet. Det kan i alt Fald ikke føres igennem i det andet Ting, og jeg maa ogsaa modsætte mig det; jeg synes, som sagt, ikke, det er begrundet. Ligeledes maa jeg fraraade at stille Ændringsforslag til § 43, thi jeg har gjort den Erfaring, at det Forslag, som oprindeligt var stillet, ikke lod sig gennemføre i det andet Ting, og den Affattelse, man nu er standset ved, er den, som begge de to Partier, der har gennemført Lovforslaget, er enedes om. Ganske vist har enkelte Medlemmer i

begge Partier maattet slaa af paa deres Ønsker; men dette er det, der kan gennemføres, og at ville stille yderligere Krav nu vil ikke føre til noget Resultat, i alt Fald kun til et negativt. Det ærede Medlem maa nemlig erindre, at saaledes som Lovforslaget nu er affattet for § 43's Vedkommende, er det et Fremskridt fra det bestaaende i Retning af Menighedsraadenes Indflydelse, og at gaa videre vilde sige, at man vilde gaa videre i Retning af at ophæve den bestaaende Lov, som blev vedtaget 4. Oktober 1919, og det lader sig ikke gøre. Vi staar jo ikke paa bar Bund her.

Det ærede 7de Medlem for 5de Kreds (Holdgaard) havde den Mening, at dette er et Tilbageskridt. Det beror paa, hvorledes man ser paa Selvstyret. Det ærede Medlem vil have, at Statsmagten skal gribe ind her, lægge sin Haand paa disse Jorder og sige: Det tager vi uden Hensyn til Oprindelsen for mange hundrede Aar siden, uden Hensyn til, hvorledes det er skænket til vedkommende Sogn, og hvorledes det er bestyret af Sognet, og hvorledes man heroppe i det gamle Land tabte Retten til det ved ikke at passe paa. Det ærede Medlem vil have, at Statsmagten skal gribe stærkt ind og udstykke endogsaa imod vedkommende Sogns Villie og Interesse, som den har givet sig til Kende gennem Menighedsraadene. Ud fra det Synspunkt, som det ærede Medlem saaledes anlægger, kan han sige, at det, der her foreslaas, er et Tilbageskridt, men ogsaa kun ud fra dette Synspunkt kan det siges.

Det ærede Medlem spurgte mig, om 7 ha ikke var tilstrækkeligt til en Præst; en Præst maatte jo kunne klare sig dermed lige saa godt som en Husmand. Nu er der den Forskel paa en Præst og en Husmand — foruden mange andre Forskelle —, at Husmanden har Tiden til sin Raadighed til selv at dyrke sine 7 ha, men det har Præsten ikke; han har ikke Tid til personlig at pløje, grave, saa og harve, og hvad der i øvrigt skal til, men han maa have fremmed Hjælp, og det ærede Medlem kender saa meget til Landbrug, at han ved, at det kan ikke betale sig at holde en Tjenestekar, eventuelt ogsaa en Dreng, for at behandle 7 ha middelgod Jord. Der maa i det mindste 12 ha til, for at det skal kunne betale sig. Derfor er det ogsaa rimeligt, at de 12 ha Agerjord nu er fastslaaet. Jeg indrømmer det ærede Medlem, at Engjord, Skovjord og Hedejord er ogsaa Jord, men i saa Henseende maa vi holde os til den Praksis, som er fastsat paa Grundlag af Loven af 4. Oktober 1919, nemlig at